

המשך ההירהורים הפרטיים שלאחר הבחירות

עיתונאי ידוע שאל אותי לפני כמה ימים: "תאר לך שאורי אבנרי חדש היה נכנס עכשיו לכנסת. לאור נסיוןך, מה היית מיעץ לו?"

חוששני שעניתי לו במרירות מסוימת: "פשוט מאוד. הייתי אומר לו שאין לו מה לעשות בכנסת בשלוש השנים הראשונות של הקדנציה אפילו אם יזין הרים של שחיתות וישנה את פני הארץ — ישכחו זאת ערב הבחירות הבאות. זיכרונו של הציבור אינו מסוגל להחזיק יותר מכמה חודשים.

"לכן, במשך שלוש השנים הראשונות, יכול הח"כ הצעיר לטייל בעולם, ליהנות מן החיים. די אם יופיע בכנסת פעם בשלושה חודשים, ויעשה סקנדל קטן ש יקבל תזכורת בעיתונות, כדי שלא ישכחו אותו. אפשר תמיד לדבר על השבויים ב"סוריה."

"כדאי שייך לחתונות ודחגי"

קולות. לא כדאי לו להסתכן. "אם ימכור את עצמו לאחד הגושים הגדולים, יקבל כסא בטוח מידי ועדת המינויים, ויכנס לכנסת הבאה בכוח מחזק. זק. מאותו רגע יהיה פטור מכל הבעיות. די אם יבוא לכנסת פעם בשנה. כל עוד יחייב בשלום עם מנהיגי הגוש, עתידו מובטח. בעצם, כמה שופיע פחות ב"כנסת, ויעזר פחות תשומת-לב, כן יוטב. כך ירגיו פחות את הבוסים."

זהו המירשם המושלם למחפכן הי צעיר.

הקללה שרבעה עלינו

אין זו חוכמה שלאחר מעשה. ה"אמת היא שהייתי מודע לדבר כל העת. לא פעם, אחרי יום עבודה קשה על חוק משעמם במיוחד אך חשוב, ישבנו —

שלי בעיתון זה, לא הקדשתי לעניין יותר משתיים-שלוש שורות, בידועי שרוב ר"ב עם הקוראים לא יתעניינו בנושא זה. כמה מתברינו הטובים ביותר אמרו לנו: "עזבו את זה! זה לא חשוב! תפסיק לבוא לכל ישיבה של הכנסת. די אם תבוא פעם בשבוע. במקום זה, לך והס"חובב בארץ. ערוך חוגי-בית. תופיע בפני קהל. בבחירות זה יהיה יותר חשוב מכל פעולתך בכנסת."

לא פעם חשבתי שזוהי עצה נכונה. היום אני בטוח בכך.

אלא מה — לא הייתי מסוגל למלא אחד ריה. אני משתגע להסתובב בארץ, אני בהחלט נהנה כשאני מופיע בחוגי-בית בפני קבוצת אנשים אינטליגנטיים. אבל לא הייתי מסוגל לזנוח את התפקיד שאלי נבחרתי, ולהפר את ההבטחה שנתתי ערב הבחירות.

היתה זאת קללה ממש, שרבעה על סיי עתנו. לא יכולנו להרפות משום עניין ש"עלה על סדר-היום (שלא לדבר כלל על מאות הנושאים, שאנחנו עצמנו העלינו אותם). כל נושא עניין אותנו. מכיוון ש"לנגד עינינו עמד דגם אחר של ישראל, דגם שלם, היה לנו מה לומר על כל נושא. הנושא ה"משעמם" ביותר לא ש"י

לימד אותי פעם מניין בא המושג הזה. ליאופולד פון זאכר-מאסוך היה מחבר ר"ב מאנים ארוטיים במאה שעברה, ברוח הפור"כ מה מו של המרקוזי-היסאד.)

על הסבל הכרוך בנוכחות ברוב ישיבות המליאה אין צורך להרחיב את הדיבור. יש בכנסת כתרסר אנשים שתמיד מעניין לשמוע אותם, ולא חשוב על מה. יש עוד כמה עשרות שיש להם מה לומר על נושא מסויים, ואין להם מה לומר על כל נושא אחר. אבל יש בכל כנסת כששים נואמים כרוניים, שאין להם מה לומר על שום נושא, עסקנים מיקצועיים יבשים שאם תגיש להם רעיון מקורי על צלחת, לא יידעו מה זה. **ברוב ימות השנה, הכנסת היא שממה אינטלקטואלית, ושימוץ ש"כימעט לא ייאמן. אתה יכול לשי"בת במשך ארבע שעות רצופות, לשמוע נאום אחרי נאום, ודא ל"היתקן אף במילה חדשה אחת, שלא תופיעה לפני כן במאמר רא"שי שיטחי ש" עיתון המוני.**

(לאדם הרגיל לניסגרות של מחשבה שיטתית — כמו אוניברסיטה או צבא — זוהי חוויה די מזעזעת. השבוע סיפר לי אריק שרון שאחד הדברים שהדהימו אותו בכנסת הוא שבויכות עולה נואם אחרי

ההתנגדות שלא היה

נואם על הדיכוי, מדבר ארוכות, מבלי ל"התייחס לנושא הממשי או לדברי המתווכ"חיים האחרים. כימעט כל ויכוח בכנסת הוא אוסף של מונולוגים, ללא אירגון ושיטה, שאינם מבררים עניין ואינם מאפשרים כלל דיון שיטתי ותכליתי בנושא כלשהו.

צוללת מתחת למים

על כך יש להוסיף את האוויר. כן — את האוויר, פשוט כמשמעו. האוויר של הכנסת הוא פרק בפני עצמו.

הבניין שוכן על גבעה שטופת-דרות, ו"הוא מוקף באוויר הנהדר ביותר בארץ. אך אף משב-רוח אינו חודר לתוכו. הבניין אטום כמו צוללת מתחת למים. האוויר בו מוכרז מווליאום. אחרי שבע שנים, עדיין אין יודעים להשתמש בו במיוג-האוויר. כאשר נמשכת ישיבה שעה אחרי שעה, נעשה האוויר יותר ויותר רחוק. אני סבור שהוא גורם לעייפות ולכאב-הראש הכרוני, שרוב חברי-הכנסת סובלים ממנו ורואים בו תירוץ גאות לעבור למימון, שבו ה"אוויר אינו הרבה יותר טוב.

ישיבתי באלף ישיבות כאלה, שמעתי נוא"מים במשך 4000 שעות. לכאורה — מאסוך כיום טהור.

(כשאני כותב דברים אלה, אני נזכר ב"בדיחה על המאסוכיסט, שהיכה את ראשו בקיר-אבן. שאלוהו: "האם אין זה כואב? השיב: זה כואב נורא. שאלוהו: אם כן, מדוע אתה עושה זאת? השיב: אהה, אתם יודעים איזה תענוג זה כשאני מפסיק?) **מבחינה זאת, לכל הפחות, יצא מתוך מען. כשאני קם עתה ביום שדושי בכוקר, בידועי שאיני צריך לשמוע אף נאום אחר, זוהי הרג"שה די טובה.**

למה, אם כן, אני לא הפסקתי לשבת ב"ישיבות אלו? ולמה אני מצטער בכל זאת (אם לומר את האמת) שלא נבחרתי מפקד?

עמם אותנו, מפני שראינו את הקשר בינו ובין דמות המדינה וצורת החיים בה. לא באתי לכנסת כנואם. השתדלתי ל"מוד זאת במשך הזמן. חיתוך-הדיבור שלי, כפי שטרח מישוהו להזכיר כנימוק נגד בחירת, רחוק מלהיות מושלם. אך נדמה לי שמותר לי להגיד שמבין אלף הנאומים שנאמתי מעל דוכן הכנסת — בממוצע אחד בכל ישיבה — לא היו רבים ששיעממו את הנוכחים. כשניתנה זכות-הדיבור ל"סיעתנו, לא קראו הח"כים עיתונים.

היתה לכך סיבה פשוטה: הי נושא באמת עניין אותנו תמיד, התכוננו לו ברצינות, והיה לנו מה לומר עליו, שהיה שונה מדברי כל שאר הנואמים. מפני שגישתנו הי יסודית היתה שונה.

יבחי, אינני מאסוכיסט!

אולי זוהי ההזדמנות להשיב על שאלה, שהוצגה לי מאות פעמים ב"משך השנים: "האם אתה לא משתעמם עד מוות. כשאתה יושב בכל ישיבות המל"י אה ומקשיב לכל הנאומים?" **התשוב הנכונה היתה: בהחלט כן, ובהחלט לא.**

בימים הראשונים שלי בכנסת, כשנוכח ח"כ יזהר הררי שאני נוכח בכל הישיבות, הוא הסתכל בי ברחמנות ואמר: "גם אני הייתי פעם כזה. החוקתי מעמד במשך ארבעה שבועות. גם אתה תישבר אחרי חודש". לאחר מכן האריך את התקופה לחודשים, ולמכסיומו של ארבעה חודשים. אחרי שבע שנים, כשראה אותי יושב שם, עדיין, אמר בפסקנות: "אתה פשוט מאסוכיסט!"

צדק: באמת, אינני מאסוכיסט. מבחם בגין, שהיחסים האישיים בינו ו"ביני היו, משום מה, מצויינים במשך כל השנים. למרבה התדהמה של כמה מחבריי,



אמנן זיכרוני ואני — בחדר-הסיעה, עיי"פים ורצוצים, ושאלנו את עצמנו: "בש"ביל מה אנחנו עושים את זה? מי בכלל יידע מה שענינו? ואם יידעו — למי זה איכפת?"

הצרה היא שפשוט לא יכולנו לנהוג אחרת. לא מתוך שיקולים פוליטיים, אלא מתוך נטייה אי"שית.

אנחנו ידענו שהחוק הנוהג הוא חשוב. שאם לא נצליח לשנות אותו, הוא יפגע ברבבות אזרחים, ויסלף את סידרי-השילטון במדינה. ידיעה זו נתנה לנו את המרץ ללמוד אותו בעל-פה; לשקול ניסוחים אלטרנטיביים; להכין נאום שישמע — בהעדר העיתונות — באולם ריק, עלידי שלוש-הארבעה ח"כים מנוגמים; להכין הסתייגויות ולהילחם עליהן, להחליט איך להצביע. ואחרי כל זה לא הופיעה על כך מילה בעיתונות (או שהופיע הפסוק: "כן נאמו ח"כ אורי אבנרי וח"כ...") ואפילו אני עצמי, כשחברתי את הרו"ח השבועי

נות ברימיצווה, ינשק תינוקות ו"יוכיח בלודם שהוא איש עממו, נח"מד, פשוט.

"רק בשנה הרביעית, כדאי לו להתחיל לעבוד בכנסת ברצינות. אל יתמסר לע"בודת החקיקה האפורה, הממלאה את מר"בית זמנה של הכנסת. זה משעמם את הציבור, והעיתונות לא תקדיש לו מילה. תקציבים של מיליארדים, הבאים מכסי משלם-המיסים, אינם מעניינים את משלם המיסים. חוקים דראקוניים, העלולים לה"ביא את האזרחים לבית-הסוהר, אינם מענ"יינים את אותם אזרחים.

עליו להתמסר כולה, לשערוריות. לענ"ינים העושים רעש. הוא לא ישנה שום דבר, אבל יקבל פירסום רב. בעזרת ה"פירסום הזה, ימכור את עצמו לאחד הגו"שים הגדולים. אם ילך לבחירות לבדו, הוא שם את נפשו בכפו. הוא יוכל בנקל ליפול קורבן למצב-רוח חולף של הציבור. מישוהו יכול לצוץ, שיעניין את הציבור למשך חודש-חודשיים, והוא יקבל את ה"